

HÍRMONDÓ

Felhívás Könyvtári Védegylet alapításához

A nagyalföldi könyvtárosok csoportja Szegeden 1989. november 22-én az átmeneti időszak veszélytényezőit látva, nyilatkozattal és felhívással fordultak minden magyar könyvtári olvasóhoz és könyvtáros-hoz, hogy aláírásával vállalja elkötelezettségét a könyvtárhoz, ahhoz a kulturális, tudományos, társadalmi szolgáltatáshoz, mely szellemi kapcsolatot jelent tér- és időhatárok nélkül az emberiség szellemi folyamatainak teljességéhez.

Honfitársaink! Barátaink!

A jogi, közigazgatási, pénzügyi változások könnyen elemészthetik azokat az értékeket, amelyek az ország egész területén kiépült lakóhelyi könyvtárakban testesülnek meg. Ezt eltérni súlyos felelősség, lemondás a művelődés, tájékozódás, az autodidakta módon önmegvalósító személyes szellemi vállalkozás útvalasztásának lehetőségéről. Lemondás arról a művelt közönségről, a népi elitről, melynek óriási szerepe lehetne példaadással, véleményformálással, munkában, közéleti magatartásban, családi szerepvállalásban. A felelősség elhárítását nem vállalhatjuk a jövő előtt, semmilyen rövid átmenetre, semmilyen nadrágszíjmeghúzás kedvéért. A struktúraváltás nem ölheti meg a változás folytatását hordozó nemzeti reményeket, az olvasó Magyarország reményét.

Azokhoz fordulunk, akik tanulni akarnak, hogy értékes tagjai lehessenek újjászülető hazánknak. Azokhoz fordulunk, akiket hajt a szónak és a szépnek az éhe, de reménytelen számukra, hogy pénzzel követni tudják a nyomtatott szó árának drágulását. Azokhoz fordulunk, akik tudják, hogy Európa nem távoli álom, hanem határainkon belül elérhető valóság a könyvtárak jól épített gyűjteményei révén.

Az értetlenséggel párosult restriktív politikát tartsuk távol a könyvtáraktól! Alakítsuk meg a Könyvtári Védegyletet!

A Könyvtári Védegyletbe hívjuk valamennyi olvasónkat, akik átérzik, hogy a műveltségről szóló hangzatos szavak üres frázisok maradnak, ha nincs miből művelődnünk.

A Könyvtári Védegyletbe hívunk mindenkit, aki erkölcsi támogatást nyújt ahhoz, hogy a pénzelosztás új fordulójában a sok erőszakos követelőzés között ne szoruljon háttérbe a könyvtár sorsa.

A Könyvtári Védegyletbe hívunk mindenkit, aki anyagilag is támogatni akarja azt a közkönyvtárat, amely neki, családjának, rokonságának, lakótársainak jelenti az emberi szellemiséghez való tartós kapcsolatot.

A Könyvtári Védegyletbe hívunk mindenkit, aki úgy gondolja, hogy a közösségnek magáról kell gondoskodnia szellemiekben is, mert megszűnik fölöttük a gyámkodó állam gondoskodása.

Alakuljon minden városban, minden községben a közkönyvtár mellett Védegylet! Elődeinknek és példaképünknek tekintjük azokat a támogató baráti köröket, pártoló társaságokat és olvasóköröket, amelyek már akkor megalakultak, amikor a veszélyhelyzet első jelei feltűntek.

Kedves Olvasóink!

Mi is szeretnénk könyvtárunk köré olvasóinkból, könyvtárhasználóinkból olyan társadalmi bázist kiépíteni, melynek tagjai magukénak érzik a könyvtárat, sajátuknak gondjait. Hírt adnak róla a helyi sajtóban, TV-ben, valamint a helyi pártok fórumain és a helyi önkormányzatban is képviselik ezt.

Kérjük, hogy ha egyetért a felhívás tartalmával, céljával, szívesen részt vesz a Védegylet alapításában, munkájában, írja alá a pártolótagok nevét, címét és munkahelyét nyilvántartó gyűjtőívet. (Elhelyezve: az olvasói, kölcsönzési nyilvántartási ponton van.)

Egyben várjuk a Védegylet tevékenységével kapcsolatos javaslatait, véleményét:

A Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár munkatársai

A magyar nyelv hete

1990. ÁPRILIS 23-27.

Kiemelt szerepet kap ebben az évben Nógrád megye a MAGYAR NYELV HETE rendezvényeinek szervezésében.

A MAGYAR NYELV HETÉ-nek alappondolata: "A reformkor nyelvétől reformjaink nyelvéig."

Április 23-án Balassagyarmaton lesz az országos megnyitó ünnepség, a záró pedig április 27-én Salgótarjánban, a megyei könyvtárban.

A hét gazdag eseménysorozatot - neves nyelvészek és nyelvészkedő "laikusok" előadásait, a kisiskolások rendhagyó nyelvi óráit, stb - megelőzi az általános és középiskolások számára kiírt nyelvi pályázatok, többfordulós vers- és prózamonddó versenyek lebonyolítása.

A Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár "...?" címmel játékos nyelvi feladatokat tartalmazó pályázati füzetet adott ki az általános iskolák 7.8. osztályos tanulói számára.

Felhívjuk a 7.8. osztályos olvasóink figyelmét arra, hogy a "...?" c. nyelvi pályázat füzetéhez a megyei könyvtár GYERMEKKÖNYVTÁRÁBAN és iskolájuk könyvtárában juthatnak hozzá!

A versenyek, pályázatok eredményhirdetésére és díjazására a MAGYAR NYELV HETÉ-nek nyitó-, ill. záróünnepségén kerül sor.

MAGYAR NYELVŰ KÖNYVET
A ROMÁNIAI MAGYAROKNAK
akció adományozóinak névsora:

Andó Zsuzsanna, Balogh Miklós, Bódi Zsuzsa, Bódi Katalin, Csábi Krisztina, Csábi Sándorné, Dr. Czípó Ernőné, Dr. Gáspár János, Dr. Gönczy Zoltán, Juhász Ildikó, Molnár Levente, Oroszné Katona Anna, Papp Barnabásné, Petényi László, Sajnoczki Sándor, Szabó Andrea, Szlávics Sándor, Törzsökné Hosszú Paula, Vajda Szilárd.

(A lista lezárásának ideje: január 10. A további adományozók névsorát márciusi számunkban közöljük.)

Children's Britannica

Angolul tudni annyi, mint kulcsot kapni a világ tudásához. E tömör megállapítást bizonyítja a Britannica kiadó már külsőre is gyönyörű megjelenésű, fiataloknak szánt enciklopédiája, a Children's Britannica. A 20 kötetes munka közérthető, könnyen olvasható nyelvezetével, ezernyi ábrájával, fotóval színesített szócikkével ejti ámulatba a használóját.

A 19. kötet egy kis világatlaszt, a 20. kötet pedig minilexikonként is használható indexet (mutatót) tartalmaz.

Megtalálható a gyermekrészelgben.

ÉVFORDULÓ

1930. február 3-án született CSÓÓRI SÁNDOR költő és író. Mestereinek Petőfi Sándort és Illyés Gyulát tartja. Művei között találhatunk karcolatokat, novellákat, szociográfiákat, esszéket, tanulmányokat, filmforgatókönyveket és riportokat.

Költészetének fontos jellemzője az igazsághoz való hűség. Szavain mindig átsüt a szenvedély, az indulat. Szívesen fordul példakért a népköltészet kimeríthetetlen témáihoz.

A modern világ, a városi élet és a népi mondókák kifejezésformáit ötvözi egybe olyan fogalmakkal, amelyeket előtte a gyermekversekben nemigen alkalmaztak a költők.

Legújabb kötetei:

Kezemben zöld ág. /Versek/ Bp.: Magvető, 1985. 106 l.

Csóóri Sándor breviárium. Versek, esszék. Bp.: Eötvös, 1988. 252 l.

A világ emlékművei. /Versek/ Bp.: Magvető, 1989. 85 l.

Megkérdeztük olvasóinkat

Mi a véleménye rólunk?

"Nagyon szeretek a könyvtárba járni, mindennapos vendég vagyok Önöknél. Rendkívül jó dolog, hogy sok képes magazin, folyóirat áll itt rendelkezésemre. Nagyon fontos, hogy itt maximális kényelem, csend, rend, tisztaság várja az olvasókat. Az itt dolgozó könyvtárosok rendkívül készségesek, udvariasak hozzámm. Ez a könyvtár európai színvonalú. Bátran állítom, hogy érdemes volt költeni rá! Igen szomorú lennék, ha valamilyen oknál fogva nem járhatnék a megyei könyvtárba.

Különösebb javaslatom változtatásra, módosításra nincs. Esetleg amit szívesen látnék, ha még több, újabb folyóiratot vásárolna a könyvtár, mert napról-napra újabbakat látok a standokon, de nem mindegyiket látom viszont az olvasóteremben."

dr. Turay Pál

"Szívesen járok a könyvtár zenei részlegébe, mert tetszik a népzenei hanglezállomány. Itt olyan eredeti

folklór lemezeket találok, amelyekre szükségem van, s ezekről felvételeket készíttethetek. Egy népzenei játszó zenekar tagja vagyok, így szükségem van sok autentikus zenei anyagra.

Szeretném, ha az állományt kibővítenék a Néprajzi Intézet eredeti gyűjteményével, s a könyvtár eredeti népzenei játszó együtteseket hírna meg és velük előadásokat rendeznének."

Gelencsér János

"Most vagyok itt először. A régi könyvtárba jártam, de ez sokkal nagyobb és szebb. Kötelező olvasmányért jöttem. Szerencsém volt, pont az utolsót viszem. Máskor hamarabb jövök.

Kívánságom: jó volna több karatés könyv, képregény és olyan videó, amiben verekednek, harcolnak."

Szabó István
7. osztályos tanuló

FARSANG

Az új farsang beköszöntött, Vígán lakjuk a Vízöntőt, Dalra, táncra, maskarára Legyél készen hamarjába, Kiszabták a farsang hosszát, Hamvazóra látod rosszát, Mulassunk hát húshagyóig, Míg farsangunk ki nem úzik.

(Bogdán István: Régi magyar mulatságok. Bp. 1978. Magvető. 54. 1.)

Vízkereszt napjától hamvazószerdáig tartó időszak. A szokás szerint többnyire farsangvasárnap, farsang-hétfő és húshagyókedd alkotja a farsangot. A hamvazószerdát követő na-

pon az egynapos böjt után a böjtöt felfüggesztik, hogy a farsangi maradékokat elfogyaszthassák. Ennek a napnak zabáló-, torkos- vagy tobzódó-csütörtök a neve.

A farsanghoz a karácsonyi ünnepkör után a leggazdagabb jelesnap szokáshagyomány kapcsolódik. Legjellegzetesebb eseményei az álarcos, jelmezes, batus és gyermekbálok. A maszkos alakoskodás játéka és a felvonulások mellett fontos esemény a gazdag evés-ivás és mulatozás.

A farsanghoz számos termékenységaráztató, illetve termésaráztató cselekmény és hiedelem kapcsolódik. A farsangi mulatságban nagyokat kell ugrani, hogy nagyra nőjön a kender, a húllevesbe ugyane célból hosszú laskát kell főzni. Sokfelé húshagyókedden kell a vetnivaló kukoricát lemorzsolni, vagy bizonyos gyümölcsfákat, illetve a szőlő négy sarkán egy-egy tőkét megmetszeni. A naptári év jeles napjaihoz fűződő táncos mulatságok közül a legjelentősebb, amelyeket a farsang három utolsó napjain rendezünk meg. Számos helyen

már kővercsütörtökön elkezdődött a tánc, de a legzajosabb a húshagyókeddi volt, mely éjfélig tartott. A farsang fő étele a farsangi fánk. Receptjét most közreadjuk:

1/2 kg darás liszt, 6 dkg porcukor, 4 dkg vaj vagy margarin, 1 csomag vaníliás cukor, 2 evőkanál rum, 4 tojássárgája, 4 dkg élesztő, kb 1/2 liter tej, só, 1/2 citrom héja, gyümölcsíz a töltéshez, olaj a kisütéshez, vaníliás cukor a meghintéshez.

A tojássárgáját a cukorral és a vajjal jó habosra kikeverjük. Az élesztőt egy kevés langyos tejben felfuttatjuk. A kikevert masszába belereszeljük a citromhéjat, és beleöntjük a rumot. Elkeverjük, beletesszük a lisztet, a megkelesztett élesztőt, egy csipetnyi sót és a langyos tejet. A tejet nem egyszerre, hanem lassanként öntjük bele, mert a tej mennyisége a liszt minősége szerint változik. A tészta félkemény legyen. Jól kidolgozzuk. Amikor a tészta már sima, fényes és hólyagos, megkelesztjük. Vigyázzunk, hogy a tészta meg ne fázzon! Lisztezett deszkán kisodorjuk. Kiszúrjuk, felét gyümölcsízrel töltjük, betakarjuk és újra kiszúrjuk. Letakarva kelni hagyjuk, majd a deszkán fekvő oldalával, lefújva a tetejéről a lisztet, felhevített olajba tesszük, és nem túl hirtelen, előbb lefedve, majd miután megfordítottuk, fedő nélkül szép világosra megsütjük. Papírszalvétára szedjük ki, majd tálra tesszük, és jól megcukrozzuk.

(Szakál László: Régi ünnepek a konyhában. Bp. 1985. Minerva. 39-40. 1.)

Bogdán István: Régi magyar mulatságok. Bp. 1978. Magvető. 54-64. 1.

Dömötör Tekla: Adalékok a magyar farsangi játékok történetéhez. = Színház- és néprajztudományi közlöny. 1953. 2. 25-28. 1.

Mihelics Vid: Örök farsangolás. = Új Ember, 1952. 3. 1. - Népi farsangi játékok

Manga János: Farsangi népszokások Nógrádban. = Nógrádi Népművelés. 1957. február 9. 7. 1.

GYEREKEKNEK

Kedves Rejtvényfejtők!

A február havi rejtvény két /a és b/ részből áll. Beküldési határideje: febr. 20.

A könyvjutalmat nyert helyes megfejtést beküldők névsorát a márciusi Hírmondóban közöljük.

A megfejtéseket - névvel és laccímmel ellátva - a gyermekkönyvtárban elhelyezett gyűjtőládába dobjátok be!

Sok szerencsét, jó szórakozást!

/A januári rejtvény nyerteseinek névsorát a gyermekkönyvtári hirdetőtáblán tekintheted meg!/
Csak a kezdőbetűket olvassátok össze!

Összekevert közmondások. Párosítsd őket!

- b.
1. NEM MIND ARANY	a. NEHEZ
2. AMILYEN A MOSDÓ	b. TOVÁBB ÉRSZ
3. MINDEN KEZDET	c. NEM FAJ A FEJEM
4. LASSAN JÁRJ	d. AMI FÉNYLIK
5. NE SZOLJ SZÁM	e. OLYAN A TÖRÜLKÖZŐ

VÉGET ÉRT A HADIÖSVÉNY!

Cooper indiánjaitól egy záróvetélkedőn búcsúzunk el február 9-én d.u. 2 órakor a könyvtárban. A sikeres pályázók meghívót kapnak.

Jó vetélkedést!

VIDEÓMOZI

1. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Ne hagyd magad, Pitkin!
(feliratos angol filmvígjáték, r.: Asher, R.)
- előadóterem -
7. 15.00
Délutáni matiné
Asterix (francia rajzfilm, r.: Goscinny, R.)
- gyermekkönyvtár -
8. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Banánhéjkeringő
(magyar film, r.: Bacsó Péter)
- előadóterem -
14. 15.00
Délutáni matiné
Szászország
(bábjáték, r.: Benedek András)
- gyermekkönyvtár -
15. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Walewska grófnő (amerikai film, fsz.: Garbo, G., r.: Brown, C.)
- előadóterem -
21. 15.00
Délutáni matiné
Kíváncsi FánCSI I-IV.
(rajzfilm, r.: Tordon Ákos)
- gyermekkönyvtár -
22. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Krisztus megállt Ebolinál
(feliratos francia-olasz film, r.: Rosi, F.)
- előadóterem -
28. 15.00
Délutáni matiné
Eduard és barátai
(LEGO-bábfilm, r.: Cole, R.)
- gyermekkönyvtár -

KISCSOPORTOK FOGLALKOZÁSAI

- ZENEBARÁT KÖR
19. 17.30
BEGGAR'S OPERA: Waters of Change
Pink Floyd: Atom-Hearth Mother
Manfred Mann's Chapter: Happy being me
- kiselőadó -
- SCI-FI KLUB
27. 17.00
A sci-fi irodalom újdonságai
- előadóterem -
- BALASSI BÁLINT ASZTALTÁRSASÁG
2. 17.00 munkadélután
16. 17.00 műhelynap
- klub -

KIÁLLÍTÁS

Csaba Mária és Fancsik János
fotókiállítás

Holló a pajzson
/Mátyás korabeli iniciálék, címerek:
Válogatás a salgótarjáni általános
iskolások országos pályázatra ké-
szült munkáiból/

RENDEZVÉNY

26. 14.00
"Sütő András" irodalmi vetélkedő a
megye gimnáziumai részére
- előadóterem -

NEM CSAK A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN juthat hozzá
olvasmányaihoz, fiókkönyvtárainkat a város minden
pontján felkeresheti:

Gerelyes Endre Művelődési Ház, St, Gorkij út 1.
Nyitva: Hétfőtől-péntekig: 13-18 h
páros szombat: 10-17 h

Kemerovo lakótelep, St, Kemerovo krt. 66.
Nyitva: Kedd, Csütörtök: 17-20 h

Petőfi Kultúrotthon, Salgóháza
Nyitva: Hétfő, Szerda: 17-19 h
Szombat: 16-18 h

Somoskőújfalu, Somosi út 103.
Nyitva: Hétfő, Szombat: 14-17 h
Kedd, Csütörtök: 14-19 h

Szalvai Mihály Általános Iskola, Zagyvaróna,
Zagyva u. 103.
Nyitva: Hétfő, Csütörtök: 12.30-18.30 h

Beszterce lakótelepi Általános Iskola
Nyitva: Hétfő, Szerda, Péntek: 16-19 h

Csizmadia telep, St, Csizmadia telep 100.
Nyitva: Kedd, Csütörtök: 17-20 h

Baglyasalja, St, Petőfi út 96.
Nyitva: Kedd, Csütörtök: 16-18 h

Somlyó-bányatelep
Nyitva: Kedd, Szombat: 17-20 h

ÚJ SZOLGÁLTATÁS!

VIDEO-KLUB

A Balassi Bálint Nógrád Megyei
Könyvtár 1990. február 1-jétől **VIDEO-
KLUBOT** szervez.
A video-klub tagja lehet egyéni olvasó
és intézmény, vállalat egyaránt.
Tagsági díj:
egyéni olvasóknak 600,- Ft, intézmé-
nyeknek, vállalatoknak 1000,- Ft.
A befizetett tagsági díjért 15 db
kazettát lehet kölcsönözni.
Egy alkalommal maximum 3 kazetta
kölcsönözhető.
A kölcsönzés időtartama 3 nap.
Könyvtárunk a tagsági díjából befolyt
összeget a videoállomány gyara-
pítására, gazdagítására kívánja
fordítani.
Beiratkozás és bővebb felvilágosítás az
audio-vizuális részleg munkatársainál.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk a
klub tagjai közé!

NYITVATARTÁS

KÖLCSÖNZŐ, OLVASÓTEREM
AUDIÓ-VIZUÁLIS RÉSZLEG

Hétfőtől-péntekig 10-19
Szombat 9-17

GYERMEKKÖNYVTÁR
Hétfőtől-péntekig 10-18
Szombat 9-17

BÜFÉ
Hétfőtől-péntekig 10-18
Szombat 9-12

TELEFONSZÁMAINK
KÖZPONT 14-954
14-929

MELLÉKÁLLOMÁSOK
Általános tájékoztatás 31
Kölcsönzési nyilvántartás 28
Szaktájékoztató 25
Gyermekkönyvtár 32
Városi módszertan 20

**1990. február elsejétől a könyvtár
minden hónap első hétfőjén zárva
tart!**

HÍRMONDÓ

Kiadja a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár
Felelős kiadó: Kojnok Nándor igazgató
Megjelenik: havonta
HU ISSN 0865-5286
Készült: a BBNMK nyomdaüzemében.